

ผลของการเรียนแบบร่วมมือต่อความสามารถด้านพุทธิพิสัย ของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

Effect of the Cooperative Learning Method on the Cognitive Ability of Students at the Thai Red Cross College of Nursing

ฐิติมา ปิยะธนพงศ์* วรณเพ็ญ อินทร์แก้ว**

Thitima Piyathanapong, Wanpen Inkaew**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองแบบ One group pre-posttest design มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือต่อความสามารถด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ของนักศึกษา และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรม ทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น กลุ่ม ตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 169 คน เข้าร่วมกิจกรรมฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้วิชาการ พยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อ การจัดกิจกรรมทบทวนความรู้ฯ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถ ด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษาภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ฯ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ มีค่าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย ความสามารถด้านพุทธิพิสัยแต่ละระดับของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมฯ พบว่า คะแนนเฉลี่ย ทุกระดับทั้งความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์หลังเข้าร่วมกิจกรรมฯ มีค่าสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษา ผู้สอนสามารถนำรูปแบบ การเรียนแบบร่วมมือไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่ม ความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษาได้

คำสำคัญ: การเรียนแบบร่วมมือ พุทธิพิสัย นักศึกษาพยาบาล

* Corresponding author, อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย e-mail: thitima__rc@hotmail.com

* Corresponding author, Nursing Instructor, Community Health Nursing Branch, Srisavarindhira Thai Red Cross Institute of Nursing. e-mail: thitima__rc@hotmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย e-mail: wanpen@redcross.or.th

** Assistant Professor, Community Health Nursing Branch, Srisavarindhira Thai Red Cross Institute of Nursing. e-mail: wanpen@redcross.or.th

Abstract

Research was conducted using a one group pre-posttest design to 1) examine the effect of the cooperative learning method on cognitive ability, including knowledge, comprehension, application, and analysis of nursing students, and 2) explore students' opinions relating to participating in the activity of the preparation of community health nursing and medical care before the nursing and midwifery license examination. The subjects comprised 169 fourth year students from the Thai Red Cross College of Nursing. All subjects participated in the activity of the preparation of the community health nursing and basic medical care subject before taking the national nursing and midwifery license examination. Data was collected using test and questionnaire. The findings revealed that the average scores of cognitive ability after participating in the activity were higher than the prior scores. Considering the average cognitive ability scores for each level before and after participating in the activity, it was found that the scores of knowledge, comprehension, application and analysis after participating in the activity were higher than the prior scores. There was a significantly statistical difference ($p < .05$). This suggested that the cooperative learning method could be applied to other subjects in order to enhance students' learning ability and increase the intelligence of students.

Keywords: cooperative learning, cognitive domain, nursing student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) มาตรา 22 กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ดังนั้นการเรียนการสอนในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้สอนต้องยอมรับว่าผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว ความรู้ที่จะได้รับเข้ามา

ใหม่มาได้จากหลายแหล่งหรือหลายช่องทางทั้งจากครูผู้สอน เพื่อนในชั้นเรียน และจากสื่อต่างๆ¹ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในการศึกษา ค้นคว้า หาคำตอบ และการสรุปเป็นองค์ความรู้ต่างๆ การเรียนการสอนแบบใหม่จึงควรเป็นการเรียนการสอนที่ต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียน

ทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันรับผิดชอบงานในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อผลประโยชน์และความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม²⁻⁴ ช่วยให้นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้⁵ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน^{3,6} ในการเรียนแบบร่วมมือนั้นผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่เกิดจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในกลุ่ม จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนแบบร่วมมือมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive interdependence) 2) การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual accountability) 3) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) 4) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face to face promotive interaction) และ 5) การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group processing)⁷

จากผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์พบว่า การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา⁸ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเตรียมตัวของนักศึกษาก่อนการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียน⁹ และจากประสบการณ์การจัดกิจกรรมทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลชั้นต้นในปีที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษา

ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการทบทวนความรู้แบบเดิมที่เป็นการฟังการบรรยายจากผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ และให้นักศึกษาร่วมอภิปรายในบางครั้งไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งขาดความกระตือรือร้นในการเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาจำนวนมากมักประสบปัญหาในการทำข้อสอบ โดยไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อสอบได้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ผลการสอบรวบยอด (Comprehensive) วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลชั้นต้นครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งพบว่า มีนักศึกษาที่ได้คะแนนสอบน้อยกว่าร้อยละ 60 ในการสอบรายวิชาดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 74.12 และจากการวิเคราะห์ข้อสอบพบว่า นักศึกษาได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ในข้อสอบที่วัดระดับความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ร้อยละ 79.41, 58.26, 41.18, และ 71.76 ตามลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบกิจกรรมทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของนักศึกษาในวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลชั้นต้น จึงคิดพัฒนาวิธีการจัดการเรียนของนักศึกษาเพื่อทบทวนความรู้ในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ โดยนำวิธีการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) มาใช้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นหาความรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของนักศึกษา เป็นไปตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลางของการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่สนับสนุนการทำงานของคนให้มีความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้ผู้เรียนคิดค้น เรียนรู้ จัดระเบียบความรู้ รวมทั้งสร้างความรู้ใหม่ขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการสร้างช่องทางให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน นับเป็นการส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการแบ่งกลุ่มที่มีขนาดและโครงสร้างชัดเจน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักศึกษาที่มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน มีกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีปฏิสัมพันธ์กัน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน โดยเชื่อว่าการร่วมมือช่วยเหลือกันในการเรียนจะช่วยแก้ปัญหาในกลุ่มให้บรรลุจุดประสงค์และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา นอกจากนี้ ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และสร้างความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ด้วย¹⁰

ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการของการทำงานร่วมกัน⁷ เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมทบทวนความรู้ฯ และใช้ระดับชั้นความสามารถตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's taxonomy) ในการวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการของการทำงานร่วมกัน ได้แก่

1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive interdependence) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การพึ่งพากันในเชิงผลลัพธ์ คือการพึ่งพากันในด้านการได้รับผลประโยชน์จากความสำเร็จร่วมกัน และการพึ่งพากันในเชิงวิธีการ คือ การพึ่งพากันในกระบวนการทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย เช่น การร่วมกันสืบค้นข้อมูล การแบ่งงานหรือแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

2) การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ให้ความสำคัญกับความสามารถและความรู้ที่แต่ละคนจะได้รับ มีการตรวจสอบเพื่อความแน่ใจว่า แต่ละคนเกิดการเรียนรู้ โดยการประเมินผลงานของแต่ละคน

3) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) หมายถึง การใช้ทักษะทางสังคม (Social skill) เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ ความไว้วางใจ การติดต่อสื่อสารและความสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face to face promotive interaction) คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกในกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มทำให้นักศึกษาเกิดการ

เรียนรู้ ส่วนการรับฟังเหตุผลของสมาชิกภายในกลุ่ม จะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดของนักศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รู้จักการทำงานร่วมกัน เรียนรู้เหตุผลของกันและกัน ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตนเอง จากการตอบสนองทางวาจา และท่าทางของเพื่อนสมาชิก อีกทั้งยังช่วยให้รู้จักเพื่อนสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

5) การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group processing) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยนักศึกษาจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด มีการร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงาน และความรับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายนั้น กลุ่มจะต้องมีหัวหน้าดี สมาชิกดี และกระบวนการทำงานดี มีการเข้าใจในเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

ความสามารถด้านพุทธิพิสัยหรือพุทธิกรรมด้านสติปัญญาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's taxonomy) แบ่งออกเป็น 6 ระดับได้แก่

1) ความรู้-ความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจดจำแนกประสบการณ์ต่างๆ และระลึกเรื่องราวต่างๆ ออกมาได้ถูกต้องแม่นยำ

2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องราว โดยการแปลความหลัก ตีความได้ สรุปใจความสำคัญได้

3) การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่างๆ ของเรื่องที่รู้มา นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้อย่างชัดเจน

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้น

6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสินกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป การประเมินเกี่ยวข้องกับการใช้เกณฑ์ คือ มาตรฐานในการวัดที่กำหนดไว้

ด้วยการเรียนแบบร่วมมือนี้นักศึกษาต้องรับผิดชอบศึกษาหาความรู้ และนำความรู้ที่ได้มาอภิปรายร่วมกับเพื่อนในการหาคำตอบของปัญหาต่างๆ ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาการค้นคว้าด้วยตนเอง การแสดงความคิดเห็น การรับฟังข้อคิดเห็นจากเพื่อน การตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง ดังนั้นการเรียนรู้วิธีนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะช่วยเพิ่มความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษาได้ทุกระดับโดยเฉพาะระดับความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ นอกจากนี้ด้วยความฉลาดรอบรู้เกิดจากการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังนั้นการจัดการเรียนที่เสริมสร้างสติปัญญา (intelligence) จะช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางสมองในการเรียนรู้แก้ปัญหา ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมการสอบข้อขึ้นทะเบียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹¹

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านพุทธิพิสัยทั้ง 4 ระดับของนักศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

สมมติฐานการวิจัย

คะแนนความสามารถด้านพุทธิพิสัยทั้ง 4 ระดับของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองแบบ One group pre-posttest design มีระยะเวลาดำเนินงาน 7 เดือน

ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย) จำนวน 169 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) คือ เป็นนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และมีเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) คือ นักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือได้ตลอดระยะเวลาดำเนินการกิจกรรม

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เครื่องมือดำเนินการวิจัย คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งพัฒนาตามองค์ประกอบ 5 ประการของการเรียนแบบร่วมมือ คือ 1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive interdependence) 2) การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual accountability) 3) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) 4) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face to face promotive interaction) และ 5) การใช้กระบวนการกลุ่ม (Group processing) ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่ม A และกลุ่ม B โดยใช้คะแนนเฉลี่ยรวมผลการเรียนในวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและวิชาการรักษาโรคเบื้องต้น แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มย่อยจำนวน 16 กลุ่ม กลุ่มละ 10-11 คน ตามความสมัครใจ โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มต้องมีนักศึกษาจากกลุ่ม A และกลุ่ม B อย่างละเท่าๆ กัน เพื่อให้นักศึกษาในกลุ่มที่เรียนอ่อนได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในการเรียนรู้ อีกทั้งยังช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ทั่วถึง

1.2 หลังจากการแบ่งกลุ่ม ผู้วิจัยมีการเตรียมนักศึกษา โดยมอบหมายให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน วิทยาการระบาด การพยาบาลสาธารณสุข และการรักษาโรคเบื้องต้นด้วยตนเอง แล้วให้ทำแบบฝึกหัด

ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อเรื่องในทั้ง 4 รายวิชาข้างต้น กลุ่มละ 15 ข้อ ให้ทุกคนในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำแบบฝึกหัดนี้ โดยทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในการแสวงหาความรู้และวิเคราะห์คำถาม-คำตอบ ในแบบฝึกหัด รวมถึงการนำเสนอผลการทำแบบฝึกหัด มีการกำหนดให้นักศึกษาแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แสวงหาความรู้เพื่อการทำแบบฝึกหัดที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ดังนั้นนักศึกษาทุกคนต้องรับผิดชอบต่อตนเองในการศึกษา ทั้งนี้ในการนำเสนอผลการทำแบบฝึกหัดและการวิเคราะห์แบบฝึกหัดของกลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มเลือกนักศึกษาในกลุ่มให้เป็นผู้นำเสนอโดยไม่ได้กำหนดไว้ก่อนเพื่อเป็นการตรวจสอบหรือยืนยันว่านักศึกษาได้ช่วยเพื่อนในกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอใช้เวลากลุ่มละ 1 ชั่วโมง 30 นาที

1.3 สำหรับผู้สอนได้รับการเตรียมโดยการประชุมร่วมกันศึกษาวิธีการจัดการเรียนแบบร่วมมือ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเนื้อหาของวิชาเป็นหัวข้อเรื่องย่อยๆ จัดเตรียมแบบฝึกหัด 16 ชุด สำหรับนักศึกษา ในขณะจัดกิจกรรมผู้สอนทุกคนร่วมรับฟังให้คำอธิบายเพิ่มเติม ให้ข้อสรุปในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันได้ และสรุปสาระสำคัญของแต่ละหัวข้อเรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบทดสอบความรู้วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นจำนวน 75 ข้อ ชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) แบบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยคัดเลือกจากคลังข้อสอบ ซึ่งข้อสอบทุกข้อได้รับการวิพากษ์จากคณะผู้สอน วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน วิชาวิทยาการ

ระบาด วิชาการพยาบาลสาธารณสุข และวิชาการรักษาโรคเบื้องต้น และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้เท่ากับ 1 คะแนน และตอบผิดได้เท่ากับ 0 คะแนน ข้อสอบที่นำมาใช้ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อสอบด้วยค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากการใช้ทดสอบนักศึกษารุ่นที่ผ่านมา โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า $P = 0.20 - 0.80$ และมีค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปมาใช้ในการทดสอบ วัดความเชื่อมั่นด้วย KR - 20 และ KR - 21 ของแบบทดสอบทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.609 และ 0.504 ตามลำดับ และมีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.683

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 11 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบ Likert scale 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุดได้เท่ากับ 5 คะแนน เห็นด้วยมากได้เท่ากับ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลางได้เท่ากับ 3 คะแนน เห็นด้วยน้อยได้เท่ากับ 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยได้เท่ากับ 1 คะแนน เครื่องมือได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน การแปลผลคะแนนแบ่งเป็นระดับดังนี้

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับต่ำมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับต่ำ

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

การปกป้องสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

1) การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ส่งโครงการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เพื่อขอรับการพิจารณาให้การรับรองเชิงจริยธรรม

2) ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาให้การรับรองเชิงจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง

3) ภายหลังได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยให้ดำเนินการวิจัยได้ ผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย รวมทั้งการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยอย่างละเอียด ซึ่งได้แก่การเข้าร่วมโครงการเป็นไปโดยสมัครใจ หากนักศึกษาเปลี่ยนใจระหว่างเข้าร่วมโครงการ สามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา ไม่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ครั้งนี้ เมื่อนักศึกษาตกลงเข้าร่วมโครงการวิจัยจะให้นักศึกษาเซ็นชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการทบทวนความรู้ด้วย

วิธีการเรียนแบบร่วมมือ แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1) ให้นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทำแบบทดสอบความรู้ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือกที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดตามการกำหนดในแบบสอบวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น ของสภาการพยาบาล จำนวน 75 ข้อ ก่อนเริ่มกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

2) แจกแบบฝึกหัดที่มีข้อคำถามแตกต่างกัน และมีเนื้อหาครอบคลุมตามที่กำหนดในวิชาให้นักศึกษากลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม

3) ให้นักศึกษาในแต่ละกลุ่มระดมความคิด วิเคราะห์ อภิปราย และตัดสินใจเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องร่วมกัน แล้วนำเสนอต่อนักศึกษาทั้งหมดในชั้นเรียน หากนักศึกษาอื่นมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับที่กลุ่มนำเสนอ ให้มีการอภิปรายร่วมกันในห้องเรียนเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง หากนักศึกษาสรุปคำตอบไม่ได้หรือไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะช่วยชี้แนะนักศึกษาและร่วมกับนักศึกษาในการสรุปคำตอบรวมทั้งเนื้อหาสำคัญของแต่ละเรื่อง

4) เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทบทวนความรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความรู้ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือกที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดจำนวน 75 ข้อที่เตรียมไว้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบที่นักศึกษาทำก่อนเริ่มการเรียนการสอน เพื่อประเมินความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษา ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป คะแนนความคิดเห็น และคะแนนความสามารถด้านพุทธิพิสัย

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษา ก่อนและหลัง เข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้สถิติ Paired t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติแล้วเป็นไปตามข้อตกลง และใช้สถิติ Non-parametric แทนกรณีไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ Paired t-test

ผลการวิจัย

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 169 คน เข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ครบตามกระบวนการที่กำหนด ผลการประเมินความสามารถด้านพุทธิพิสัย 4 ระดับของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.39

ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้

ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 53.66 และเมื่อพิจารณาแต่ละระดับพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยทุกระดับสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ดังตารางที่ 2

เมื่อพิจารณาทางสถิติพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษาหลังเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ มีค่าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยแต่ละระดับพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยทุกระดับทั้งความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ มีค่าเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

นอกจากนี้นักศึกษาทั้งหมดได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพิ่มเติม ซึ่งประเด็นที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยแต่ละระดับของนักศึกษา ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

ระดับการวัด	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความรู้-ความจำ	5	5	0	2.65	0.85
ความเข้าใจ	23	20	7	13.75	2.02
การนำไปใช้	27	23	8	17.25	2.29
การคิดวิเคราะห์	20	15	6	10.74	1.52
รวม	75	58	28	44.39	4.38

3 อันดับแรกคือ 1) วิธีการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเต็มที่ (Mean = 3.96, S.D. = 0.67), 2) กระบวนการเรียนแบบแบ่งกลุ่ม ทำให้นักศึกษาได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานเป็นทีมมากกว่าการเรียนรู้โดยการฟังการบรรยาย (Mean = 3.96, S.D. = 0.71),

และ 3) การเรียนโดยให้จัดกลุ่มเองตามความสมัครใจ ทำให้ท่านมีความสุขในการทำงานกลุ่ม (Mean = 3.91, S.D. = 0.71) สำหรับความพึงพอใจโดยรวมของนักศึกษาต่อการเรียนแบบร่วมมือนี้นักศึกษามีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง (Mean = 3.36, S.D. = 0.78) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยแต่ละระดับของนักศึกษาหลังเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

ระดับการวัด	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความรู้-ความจำ	5	5	1	3.55	0.74
ความเข้าใจ	23	21	8	16.31	2.00
การนำไปใช้	27	27	13	21.52	2.07
การคิดวิเคราะห์	20	16	8	12.27	1.42
รวม	75	65	37	53.66	4.47

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

การวัดระดับ	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		t	P
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.	ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.		
ความรู้จำ	2.65	0.85	3.55	0.74	10.01	.00
ความเข้าใจ	13.75	2.02	16.31	2.00	12.47	.00
การนำไปใช้	17.25	2.29	21.52	2.07	19.69	.00
การคิดวิเคราะห์	10.74	1.52	12.27	1.42	10.01	.00
รวม	44.39	4.38	53.66	4.47	23.79	.00

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมทบทวนความรู้ฯ โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

หัวข้อการประเมิน	ระดับความคิดเห็น จำนวน (ร้อยละ)					ค่า คะแนน เฉลี่ย	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การเรียนโดยให้จัดกลุ่มเองตามความสมัครใจ ทำให้ท่านมีความสุขในการทำงานกลุ่ม	29 (17.16)	101 (59.76)	35 (20.71)	3 (1.78)	1 (0.59)	3.91	0.71
2. การเรียนแบบร่วมมือ ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และวิจารณ์	25 (14.79)	97 (57.40)	44 (26.03)	3 (1.78)	0 (0.00)	3.85	0.68
3. วิธีการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้มีโอกาสดูแลเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างต่อเนื่อง	33 (19.53)	99 (58.58)	35 (20.71)	2 (1.18)	0 (0.00)	3.96	0.67
4. การเรียนโดยให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้นักศึกษากลับแสดงความคิดเห็นเพิ่มมากขึ้น	19 (11.24)	93 (55.03)	53 (31.36)	4 (2.37)	0 (0.00)	3.75	0.68
5. การเรียนโดยการทำให้แบบฝึกหัดกลุ่มย่อย ช่วยเพิ่มทักษะในการค้นคว้าข้อมูล	26 (15.39)	94 (55.62)	42 (24.85)	7 (4.14)	0 (0.00)	3.82	0.73
6. การเรียนรู้โดยการทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยแล้วนำเสนอในกลุ่มใหญ่ ช่วยเพิ่มทักษะการติดต่อสื่อสาร	14 (8.28)	74 (43.79)	75 (44.38)	5 (2.96)	1 (0.59)	3.56	0.71
7. กระบวนการเรียนแบบแบ่งกลุ่มช่วยกันค้นคว้า ทำให้นักศึกษาจดจำเนื้อหาสาระได้มากกว่าการเรียนการสอนแบบบรรยาย	19 (11.24)	65 (38.46)	60 (35.50)	22 (13.02)	3 (1.78)	3.44	0.92
8. กระบวนการเรียนแบบแบ่งกลุ่มช่วยกันค้นคว้า ทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาสาระได้มากกว่าการเรียนโดยใช้การฟังการบรรยาย	10 (5.91)	65 (38.46)	66 (39.05)	24 (14.20)	3 (1.78)	3.33	0.86
9. กระบวนการเรียนแบบแบ่งกลุ่มช่วยกันค้นคว้า ทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์แบบทดสอบได้มากกว่าการเรียนแบบเดิม	19 (11.24)	68 (40.24)	65 (38.46)	16 (9.47)	1 (0.59)	3.52	0.84
10. กระบวนการเรียนแบบแบ่งกลุ่ม ทำให้นักศึกษาได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานเป็นทีมมากกว่าการเรียนโดยการฟังการบรรยาย	32 (18.93)	104 (61.54)	28 (16.57)	4 (2.37)	1 (0.59)	3.96	0.71
11. โดยรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนที่มีการแบ่งกลุ่มให้ร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่	8 (4.73)	66 (39.05)	77 (45.56)	15 (8.88)	3 (1.78)	3.36	0.78

การอภิปรายผล

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบขั้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยโดยรวมและทุกระดับเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p .05$) สามารถอธิบายได้ว่า การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมมือหรือช่วยกันในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนั้น ช่วยให้นักศึกษามีความสามารถด้านพุทธิพิสัยที่สูงขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจินตนา สุวิทวัส³ และงานวิจัยของสายันต์ โพธิ์เกตุ และทวี สระน้ำคำ¹² ซึ่งพบว่า การเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ โดยกำหนดให้ทุกกลุ่มมีนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีและที่มีผลการเรียนอ่อนกว่าในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ทำให้นักศึกษาได้ร่วมกันรับผิดชอบงานกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อสมาชิกในกลุ่มเกิดข้อสงสัยหรือคำถาม ทุกคนในกลุ่มจะร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันค้นหาข้อมูลต่างๆ ช่วยกันทำให้สมาชิกในกลุ่มซึ่งมีความสามารถแตกต่างกันได้เข้าใจเท่าๆกัน ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ ช่วยให้อาจารย์และนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น⁴ และสามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ

พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น¹² นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ พัชรชาติ ทองเนื่อง เรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล ยังพบว่า การเรียนแบบร่วมมือยังช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะทางสังคม การยอมรับความเท่าเทียมกัน และการพัฒนาตนเองในระดับสูงอีกด้วย¹

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทบทวนความรู้⁴ ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) ซึ่งมีนักศึกษาส่วนหนึ่งให้ความคิดเห็นว่า ยากให้ผู้สอนทบทวนเนื้อหาให้มากกว่าการให้นักศึกษาออกไปนำเสนอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาเคยชินกับการเรียนการสอนโดยการฟัง การบรรยาย ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งวิธีการเรียนที่นักศึกษาต้องใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักศึกษาต้องเตรียมตัวและใช้เวลาในการค้นคว้าค่อนข้างมาก¹³ รวมทั้งต้องใช้ทักษะการสื่อสารทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันอีกด้วย จึงอาจทำให้นักศึกษาบางส่วนรู้สึกไม่ชอบ อีกทั้งกิจกรรมทบทวนที่จัดขึ้นนี้มีระยะเวลาการสิ้นสุดใกล้กำหนดการสอบขั้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อาจทำให้นักศึกษาเกิดความกังวลกับการเตรียมตัวสอบ กลัวว่าจะเตรียมตัวไม่ทันและได้รับสาระสำคัญไม่ครบถ้วน อนึ่งจากการศึกษาของมรุต ก้องวิริยะไพศาลพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนของนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง¹⁴ ดังนั้น หากเพิ่มปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจเช่น ระยะเวลาในการ

จัดกิจกรรม คะแนนกลุ่ม รางวัล คำชมเชย รวมถึงการใช้วิธีการเรียนที่ส่งเสริมนักศึกษาให้เป็น Active learner ในทุกระดับของการเรียนน่าจะเป็นแรงเสริมให้นักศึกษาพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้มากขึ้น ซึ่งสามารถส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านพุทธิพิสัยเพิ่มมากขึ้นได้ด้วย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว ไม่มีการเปรียบเทียบ อาจยังไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าการเรียนแบบร่วมมือเท่านั้นที่ส่งผลให้ความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักศึกษาเพิ่มขึ้น แต่อาจมาจากปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษา การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาทั้งบททวนด้วยตัวเอง และเพื่อนช่วยทบทวน⁹ และความเครียดต่อการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนฯ เนื่องจากระยะเวลาเริ่มกระชั้นชิด ซึ่งความเครียดระดับเล็กน้อยสามารถกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการสอบ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวและเป็นการนำรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการจัดกิจกรรมทบทวนความรู้ฯ สำหรับ

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เท่านั้น ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแบบเปรียบเทียบ และนำไปบูรณาการร่วมกับวิธีการจัดการเรียนต่างๆ ในรายวิชาอื่น วิธีการเรียนแบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ทุกรูปแบบล้วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเพิ่มมากขึ้น แต่การนำวิธีการการเรียนแบบร่วมมือไปใช้จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้าชั้นเรียน โดยอาจกำหนดเนื้อหาที่จะต้องศึกษาค้นคว้ามาก่อน และผู้สอนต้องปรับบทบาทของตนเองเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาหรือเกิดข้อสงสัยที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ในระหว่างเรียนมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการวิจัยนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย (เดิมชื่อ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย) ผู้วิจัยขอขอบคุณในการสนับสนุนนี้ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.สมจินดา ชมพูนุท ที่ปรึกษาโครงการวิจัยที่กรุณาให้การช่วยเหลือตลอดการวิจัย รวมทั้งขอขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Tongnuang P. Effects of student centered teaching modules on learner knowledge and learner developments in Pathophysiology subject among nursing students. Princess of Naradhiwas University Journal 2010;2(1):73-89. (in Thai)
2. พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์; 2544.
3. Suwittawat C. Effect of cooperative learning on knowledge and ability of nursing students in health assessment using functional health pattern. KRU Research Journal 2014;19(3):485-94. (in Thai)
4. Duangupama S, Nontapa S, Donsopon K. Effectiveness of cooperative learning to the achievement of modern management techniques subject. Journal of Education Naresuan University 2013;15(4):122-8. (in Thai)
5. Boonvas K. The effectiveness of the cooperative knowledge construction model on nursing pedagogy [Internet]. n.d. [cited 2015 Feb 19]. Available from: www.bcnv.ac.th
6. ชนาธิป พรกุล. การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
7. Johnson RT, Johnson DW, Smith KA. Cooperative learning [Internet]. 1994 [cited 2016 Nov 19]. Available from: <http://www.co-operation.org>
8. Chansuvarn S, Noparoojinda S, Jaiyungyuen U. Factors related to the results of nursing license examination among bachelor graduates from Boromrajonani College of Nursing, Suphanburi. Journal of Nursing and Education 2016;9(2):81-92. (in Thai)
9. Kunaviktikul W, Klunklin A, Chontawan R, Athaseri S. Factors related to the results of nursing and obstetric license tests. Thai Journal of Nursing Council 2012;27(3):11-28. (in Thai)
10. แสงทอง คงมา. การพัฒนาชุดการสอนแบบร่วมมือเรื่อง บทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [อินเทอร์เน็ต]. 2554. [เข้าถึงเมื่อ 7 พ.ย. 2559]. เข้าถึงได้จาก: www.kroobannok.com.
11. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. คู่มือสัมมนาเสริม ชุดวิชา 24703 การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา ครั้งที่ 2 [อินเทอร์เน็ต]. 2544. [เข้าถึงเมื่อ 7 พ.ย. 2559]. เข้าถึงได้จาก: [www.stou.ac.th/Thai/Grad__Stdy/.../24703/คู่มือสัมมนาเสริม%20\(24703\).doc](http://www.stou.ac.th/Thai/Grad__Stdy/.../24703/คู่มือสัมมนาเสริม%20(24703).doc)

12. Phokate S, Sranamkam T. Development of web-based cooperative learning model for physics subject to encourage critical thinking skills of the engineering students at Rajamangala University of Technology Isan. KKU Research Journal 2012;12(3):105-16. (in Thai)
13. แสงดาว คุ่มวานิช, ณัฐกานต์ จิตนารินทร์, พรชัย จันอารีย์. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่องการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา และการสร้างความมั่นคงให้แก่อาณาจักรของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1 สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิค ลานนาเชียงใหม่ [อินเทอร์เน็ต]. 2555. [เข้าถึงเมื่อ 7 พ.ย. 2559]. เข้าถึงได้จาก: www.lannapoly.ac.th/online/MIS/ResearchDetail__new.php?Research/FileUpload/20121123__103822.pdf.
14. Kongviriyapisal M. An analysis of relationship of causal factors influencing the first-year students' self-directed learning readiness at Rajabhat Suan Dusit University [Master Thesis in Educational Research and Statistics]. Bangkok: Srinakarinwirot University; 2006. (in Thai)